

Aprèn el que és bàsic 1ESO

UNITAT 1 LLENGUA

COMUNICACIÓ ESCRITA [llegir]

1. **a 3** Els personatges que apareixen al text literari de la pàgina anterior són l'Annabel, el seu amic Boris i els pares d'ella. **b** L'Annabel explica els fets en primera persona del singular (*Era el meu aniversari: en feia catorze. Allò no tenia res d'especial, excepte pel fet que va ser el millor aniversari de la meua vida. Com que al dia següent no hi havia escola, els meus pares ens van dur, a mi i a Boris, al restaurant Gallagher...*). **c** A la primera intervenció del diàleg no hi ha guió perquè és la mateixa persona que ho està explicant (l'Annabel). **d** Quan l'Annabel diu "Ondi, Boris, segur que aquest és el regal més original que ningú hagi fet mai!", no és sincera: ella creu que uns *walkie-talkies* tenen poca utilitat. **e** Un regal personal (al text s'esmenten un anell o un braçalet) és el que està comprat pensant en el gust de la persona que el rebrà; un regal impersonal és el que pot fer-se a qualsevol persona. **f** Resposta oberta.

LES LLENGÜES I ELS SEUS PARLANTS

1. La comunicació

1.1. Els elements de la comunicació

- a3, b6, c5, d1, e4, f2.**
- a** missatge, **b** codi, **c** canal, **d** receptor, **e** emissor, **f** context.
- a** Emissor: el director / Receptor: el treballador / Missatge: "Vingui al meu despatx" / Codi: llengua catalana / Canal: auditiu / Context: error del treballador, taula al lloc de treball. **b** Emissor: el corredor / Receptor: l'entrenador / Missatge: "He guanyat" / Codi: gestual / Canal: visual / Context: Després de la cursa, alegria.

1.2. La comunicació no verbal

- codi visual: silueta de dona, gest / codi auditiu: melodia, timbre / codi olfatiu: perfum, olor / codi gustatiu: tast, glop / codi tàctil: petó, encaixada de mans.
- a3, b5, c1, d6, e4, f2 / g:** comunicació no verbal / **h:** canal visual.

1.3. Tipus de comunicació verbal

- comunicació oral: S'acompanya de signes no verbals (gestos, mirades, silencis...) / L'aprenem des de petits, de manera natural / La llengua utilitzada és espontània, sense elaboració. comunicació escrita: Es pot acompanyar de signes gràfics (di-

buijos, fotografies...) / És una activitat artificial: cal un aprenentatge a l'escola / La llengua utilitzada és elaborada, hi ha una preparació.

7. **a:** 1, 4 / **b:** 3, 5 / **c:** 2, 6.

8. **a:** escrita / **b:** oral / **c:** escrita / **d:** oral.

1.4. Les funcions del llenguatge

- a:** conativa, **b:** fàtica, **c:** referencial, **d:** metalingüística, **e:** expressiva, **f:** estètica.
- funció expressiva: diari personal, autobiografia / funció fàtica: conversa telefònica, trobada al carrer / funció conativa: recepta de cuina, anunci publicitari / funció estètica: poema, joc de paraules / funció referencial: notícia, informe / funció metalingüística: gramàtica, diccionari.
- (1) funció fàtica / (2) funció conativa / (3) funció referencial / (4) funció expressiva / (5) funció fàtica.

1.5. Relació entre els elements de la comunicació i les funcions del llenguatge

- context – f. referencial / receptor – f. conativa / emissor – f. expressiva / codi – f. metalingüística / missatge – f. estètica / canal – f. fàtica.
- a** expressiva, emissor, **b** referencial, context, **c** fàtica, canal, **d** metalingüística, codi, **e** estètica, missatge, **f** conativa, receptor.

2. La llengua i les seves varietats

- a** metge, **b** jutge, **c** arqueòleg, **d** periodista, **e** per ruquera, **f** mecànic.
- Montecarlo, la Meca del circ... = llengua estàndard; "Bueno, què me'n dius?... = llengua vulgar; Tot i que em manca perspectiva... = llengua culta.

3. Els dialectes del català. Les llengües d'Espanya

- a2, b1, c1, d2.**
- a** castellà, català; **b** castellà; **c** castellà, eusquera; **d** castellà, gallec; **e** castellà, eusquera; **f** castellà, gallec; **g** castellà; **h** castellà, català.
- a** verdadera; **b** falsa (l'eusquera és una llengua preromana i aïllada); **c** falsa (les llengües oficials són el català i el castellà); **d** verdadera.

REFLEXIÓ SOBRE LA LLENGUA [gramàtica]

1. El mot

- a** 14 mots, **b** 19 mots, **c** 9 mots, **d** 17 mots.
- família 1: verdura, verdós, verd; família 2: sortejar, sort, sorteig; família 3: rapidesa, ràpid, ràpidament; família 4: agermanar, germà, germanor.
- a** portal, **b** agilitzar, **c** espremedor, **d** vermellós, **e** gatera, **f** lentament, **g** engrandir.

2. Les parts del mot

- lexema *rètol*: retolar, retolador, retolació; lexema *paper*: paperera, empaperar, papereria; lexema

sabat-: sabatot, sabater, sabateria; *lexema carbon-*: carboner, carbonitzar, carbonera. [L'última família afegeix una lletra N. A l'activitat 2 ja va sortir a la família 4 (agermanar, germanor)].

5. **a** gata, **b** metgessa, **c** gallina, **d** alumna, **e** alcaldessa, **f** directora.
6. **a** gats, **b** dolços, **c** pesos, **d** llibres, **e** vegetals, **f** mixtos.
7. **a** destac-aria, **b** sent-iré, **c** tem-s, **d** corr-ia, **e** escolt-àrem, **f** est-em, **g** sofr-iu, **h** perd-o, **i** pensaran.

3. El nom

8. **a** ànima, **b** dolçor, **c** força, **d** lentitud, **e** nom.
9. *éssers vius*: filla, peix, formiga, palmera, pintor / *coses*: llibre, capsa, pinça, ordinador, jersei / *sentiments*: tristor, alegria, venjança, timidesa, entusiasme.
10. **a** germà, missatge, senyal; **b** cursa, atletes, set, ampolla, aigua; **c** soldats, fotografia, família, paret, habitació; **d** excursió, bosc, quilòmetres, poble; **e** flors, terrassa, casa, color vista; **f** noms, classe, mots, substantius.

4. Les classes de noms

11. **a3**, **b5**, **c2**, **d1**, **e3**, **f4**.
12. *topònims*: Hongria, Pirineus, Mallorca, Tarragona, Europa / *antropònims*: Jordi, Neus, Pujol, Kennedy.
13. *concrets*: **a** poma, **d** queixal, **f** bústia, **g** ciutadà, **i** ferida / *abstractes*: **b** bondat, **c** agraïment, **e** amabilitat, **h** tristesa, **j** actitud.
14. *comptables*: pastís, rellotge, petó, bistec, pera, finestra / *no comptables*: carn, perfecció, llet, farina, pau, brutícia.

5. El gènere del nom

15. **a** És una olor intensa. **b** Ja és un avantatge. **c** El costum ha variat. **d** Fes-me un senyal. **e** Està als afores. **f** La resta va callar. **g** Ha arribat la calor! **h** M'agraden les postres. **i** Llegeix les anàlisis sense por. **j** Tinc uns dubtes.
16. **a3**, **b4**, **c1**, **d2**, **e8**, **f7**, **g5**, **h6**.
17. **a** la concursant, **b** la padrina, **c** una alumna, **d** la guineu femella, **e** una ebenista, **f** la neboda, **g** la metgessa, **h** una amiga, **i** la duquessa, **j** la veïna.

6. El nombre del nom

18. **a** noies alegres, **b** uns altres llibres, **c** les vetllades més agradables, **d** les seves llargues vides, **e** les llibretes negres.
19. mots que només fan el plural amb -os: mesos, esquitxos, calaixos, lluços, pastissos / mots que també fan el plural amb -s: textos, marejos, tests, frescos (texts, mareigs, tests, frescs).

20. **a** capitans, **b** llapis, **c** idiomes, **d** greixos, **e** mol·luscs, mol·luscos, **f** despatxos, **g** musclos, **h** cafès, **i** dimecres, **j** oracions, **k** gasos, **l** raigs, rajos.

7. Gènere i nombre, característiques del nom

21. **a** gata, **b** euga, egua, **c** gossa, **d** lleona, **e** conilla, **f** ossa, **g** truja, **h** lloba, **i** vaca, **j** gallina.
22. **a** Les, una / **b** el, els / **c** un, algun / **d** La, un.
23. **a** *feix*, *llenya*: feixos, llenyes; **b** *quirurgià*, *quiròfan*: cirurgians, quiròfans; **c** *pedaç*, *forat*, *camisa*: pedaços, forats, camises; **d** *risc*, *tassa*, *café*: riscs / -os, tasses, cafès.
24. **a2**, **b3**, **c1**, **d5**, **e6**, **f4**.

Activitats finals

1. **a** el noi (Tavi): insegur / Clàudia: decidida. **b** El Tavi pregunta a la Clàudia si era veritat que la Vanina estava colada pel Ricki. **c** Hi ha molts punts suspensius per la inseguretat del Tavi o la impaciència de la Clàudia. Hi ha signes d'interrogació perquè ell fa moltes preguntes i ella fa preguntes per dominar la situació. **d** petó / tàctil / tacte / mandarina / fruita / gust. **e** L'oració subratllada té la funció estètica perquè es busca la bellesa i s'agafa un significat que no és l'habitual del mot. **f1** fàtica, **2** referencial, **3** conativa, **4** expressiva. **g1** canal, **2** context, **3** receptor, **4** emissor. **h** No ha sortit la funció metalingüística perquè no es parla del codi, de la llengua. **i** (Resposta orientativa) ús espontani de la llengua: "Sí, és clar..." / "I què t'ho fa pensar?" lèxic imprecís: "Et puc fer una pregunta?" / "I tu te'l creus?" repeticions: "He pensat..." / "No sé què pensar..." frases inacabades: "He pensat que potser tu sabies..." / "No... bé... volia saber si... això...".

UNITAT 2 LLENGUA

COMUNICACIÓ ESCRITA [llegir]

1. **a 2** Al text, no hi passen gaires accions: se centra en l'aspecte dels personatges que hi apareixen. **b 1** La protagonista es va fixar en cinc desconeguts. **2** Els desconeguts no parlaven ni menjaven. **3** Eren tres nois i dues noies. **4** Predominaven els nois alts i musculosos. **5** Un dels nois semblava més jove que els altres. **6** Un noi i una noia tenien els cabells rossos. **c** Comparacions: cabells rossos com la mel, com de model de portada de revista, era com un follet, negres com el carbó. **d** Adjectius que fan referència a la constitució d'una persona: musculós, alt, prim, voluminós, llargarut, esvelt; adjectius que fan referència als cabells: rossos, arrissats, foscos, curts, despentinats, negres. **e** Resposta oberta.

COMUNICACIÓ ESCRITA [escriure]

1. La descripció

- a** substantius concrets: ciutats, edificis, arquitectes, cubs, premi, far... / **b** verbs copulatiu: és, són, està, sembla. / **c** expressions de lloc: a la ciutat de Donosti, a la zona de Zurriola, a les aigües del riu Urumea. / **d** paraules tècniques: cubs translúcids, conjunt arquitectònic, instal·lacions funcionals. **e** comparació: sembla un far que...
- cetacis, estuaris, espiracle, còniques.

COMUNICACIÓ ESCRITA [elaboració de textos]

1. Què és un text?

- a** Es tracta d'un text d'extensió mitjana, ja que no és ni una sola paraula ni un conjunt de pàgines. **b** Aquest text té una intenció comunicativa molt clara; es vol donar ànims a ella mateixa per fer una feina per a la qual ha perdut la pràctica després del període de vacances: engegar l'ordinador. **c** Les paraules que diu tenen un significat complet perquè es donen en una situació concreta: tenen lloc en una oficina, hi ha companys de feina a prop...
- Resposta orientativa. **a** Es tracta d'un text d'extensió mitjana, ja que no és ni una sola paraula ni un conjunt de pàgines. **b** Aquest text té una intenció comunicativa molt clara; es vol donar ànims a ella mateixa per fer que les nenes del seu país rebin educació. **c** Les paraules que diu tenen un significat complet perquè es donen en una situació concreta: tenen lloc en unes declaracions de la noia davant de la premsa, hi ha periodistes davant d'ella...
- a2, b1.**

REFLEXIÓ SOBRE LA LLENGUA [gramàtica]

1. L'adjectiu

- a** animós, **b** dolç, **c** forçut, **d** lent, **e** nominal.
- aspecte físic: bonic, ample, prim, llarg, rodó; aspecte anímic: covard, optimista, llest, indecís; colors: blau, verd, blanc, negre, vermell, groc.
- a** petit, evident; **b** inacabable, tranquil·la; **c** enorme, plena, magnífiques; **d** simpàtica, riallera, generosa; **e** seriós, responsables, comprensius; **f** propera, imprescindibles.

2. El gènere de l'adjectiu

- S'afegeix una essa (-s → ss): rossa, grassa, grossa; l'accent passa a dièresi: suïssa, genuïna; s'afegeix un accent: solitària, contradictòria, aèria; desapareix l'accent: francesa, portuguesa.
- a** carn tendra, formatge tendre; **b** dia lleig, actitud lletja; **c** noi gallec, vedella gallega; **d** Ell boig, mare boja; **e** braç esquerre, mà esquerra.

- a** alumna extraordinària; **b** metgessa polonesa; **c** mestressa rigorosa; **d** veïna educada; **e** vaca lenta.

3. El nombre de l'adjectiu

- + **s**: bonic, alt, sòlid; + **ns**: fi, bo, marroquí; + **os**: capaç, gros, obès; + **s/os**: trist, boig, llest.
- a** capitans sans, **b** pagesos xinesos, **c** capatassos grassos, **d** esposos amorosos.
- a2, b1, c4, d3, e6, f5, g8, h7.**
- vedelles tendres, formatges tendres, cavalls lleigs-lletjos, egües lletges, peus esquerres, cames esquerres, colors roigs-rojos, pintures roges.

4. Les classes d'adjectius

- fort-forta-forts-fortes, oportú-oportuna-oportuns-oportunes, dolç-dolça-dolços-dolces, ample-ampla-amples-amples, lògic-lògica-lògics-lògiques, ingenu-ingènua-ingenus-ingènues.
- a** prova difícil, **b** persona amable, **c** taula superior, **d** amiga bromista, **e** figura irregular, **f** construcció feble, **g** dona elegant, **h** roba suau.
- a2, b3, c1, d6, e4, f5.**
- a2, b1, c3, d1, e3, f2, g3, h2, i1.**

5. Els graus de l'adjectiu

- a** menys alegre, **b** fresquíssim, **c** boníssim, **d** tan curt, **e** tan fidel, **f** fi, **g** fort, **h** més llarg, **i** més pelut, **j** menys lleig.
- a** més interessant: comparatiu superioritat, **b** amabilíssima: superlatiu, **c** tan tendre: comparatiu igualtat, **d** menys car: comparatiu inferioritat, **e** fàcil: positiu.
- a2, b4, c1, d3, e7, f5, g6, h11, i12, j9, k14, l13, m10, n8.**

Activitats finals

- a** 1b, 2d, 3a, 4c, 5g, 6e, 7h, 8f. / **b** rostre: molt estrany; pell: grisosa, pàl·lida; ulls: molt grans, de color caramel i blanc intens; enormes i tristos; aspecte físic general: nen prim; aspecte anímic general: nen trist. / **c** 1 objectes variats, 2 sardines fregides, 3 activitats corregides, 4 fulls grapats, 5 plantes regades, 6 actrius convidades, 7 exàmens fets, 8 llibres llegits. / **d** 1c, 2a, 3b, 4e, 5f, 6d. / **e** 1 verdós, verdosa, 2 grogós, grogosa, 3 blavós, blavosa, 4 vermellós, vermellosa, 5 marronós, marronosa, 6 granatós, granatosa. / **f** 1 estrany, 2 enormes i tristos, 3 grisosa, 4 convençuts, 5 grans, 6 prim i trist. / **g** 1 estranys, 2 enorme i trist, 3 grisoses, 4 convençuts, 5 gran, 6 prim i tristos/trists. / **h** serè-serena-serens-serenes; seriós-seriosa-seriosos-serioses; europeu-europea-europeus-europees; feliç-feliç-feliços-felices; tebi-tèbia-tebis-tèbies. **i** comuns, individual, col·lectiu, concrets, abstractes.

UNITAT 3 LLENGUA

COMUNICACIÓ ESCRITA [llegir]

- a 3** L'Hachiko l'acompanyava a l'estació al matí i anava a esperar-lo a l'estació a la tarda. **b** dia vint-i-u de maig. **c** "Havia revisat quatre cops si duia els papers a la cartera i s'havia fet i desfet el corbatí com a mínim mitja dotzena de vegades". **d** "l'Hachiko no va tastar ni un mos del menjar que li va deixar en el bol, com si de cop i volta hagués agafat el xarmpió o una cosa pitjor". **e 1** esgarrapar la porta de casa, **2** córrer cap al jardí, **3** bordar desesperadament, **4** sortir disparat cap a l'estació. **f** Resposta oberta.

COMUNICACIÓ ESCRITA [escriure]

1. La narració

- a** El text A és una narració no literària; el text B, una narració literària. **b** L'espeleòleg Xisco Gràcia (2) ha estat rescatat (1) des de l'interior de la cova sa Piqueta de Manacor (3); s'havia perdut el dissabte anterior a la tarda (4). Havia entrat a la cova per recopilar informació i es va quedar sense aire a les ampolles (6). Els equips d'emergències l'han trobat en una bossa d'aire després de tres hores de busseig (5). **c** Verbs d'acció: es va agenollar, va considerar, van cedir, va fer girar, va obrir, va veure, va començar a obrir, va començar a treure, va començar a agafar, van trucar, es va sobresaltar.

COMUNICACIÓ ESCRITA [elaboració de textos]

1. L'adequació

- a3, b4, c1, d2, e6, f5.**
- a3, b1, c5, d2, e4.**
- informal, formal, oral, escrit.

REFLEXIÓ SOBRE LA LLENGUA [gramàtica]

1. Els determinants. Classes de determinants. L'article

- Determinants articles personals: l'Ignasi, la Mireia, el Jordi; determinants articles definits: la festa, els gots, les taules, la cuina, els convidats, el soroll, les habitacions, la casa; determinants articles indefinits: una nit, un silenci.
- la bona vida: determinant article definit + adjectiu + nom / els gossos juganers: determinant article definit + nom + adjectiu / el plat típic: determinant article definit + nom + adjectiu / les grans decisions: determinant article definit + adjectiu + nom. / determinant article definit: la, els, el, les; nom o substantiu: vida, gossos, plat, decisions; adjectiu: bona, juganers, típic, grans.
- a** la llevadora (definit), **b** les maletes (definit), **c** l'Elisabet (personal), **d** el fill (definit), **e** els impresos (definit), **f** el Miquel (personal).

2. Els determinants demostratius. Els determinants possessius

- a** aquella, **b** aquest, **c** aquells, **d** aquestes, **e** Aquesta, aquell.
- a** (meu), **b** teu, **c** meva, **d** seus, **e** seves, **f** (nostra), **g** nostre, **h** vostres, **i** vostra, **j** seu.
- aquest any: demostratiu, la meva família: possessiu, mon pare: possessiu, aquella loteria: demostratiu, ma cunyada: possessiu, aquestes màquines: demostratiu, els meus fills: possessiu, aquell concurs: demostratiu.

3. Els quantificadors nominals: els indefinits i els numerals

- a2, b4, c1, d3.**
- algun noi, alguna noia, (alguns nois), algunes noies; (cert individu), certa persona, certs individus, certes persones; l'altre exemplar, (l'altra meitat), els altres exemplars, les altres meitats; tot el pes, tota l'aigua, tots els fets, (totes les coses).
- a** quinze, **b** cinc-centes cinquanta-cinc monedes, **c** vint-i-nou, **d** vuit-cents vuit, **e** seixanta-tres, **f** dos mil tres-cents setanta-sis, **g** cent trenta-quatre, **h** quaranta-dues mil sis-centes vint-i-dues lliures.

4. Altres quantificadors nominals: els quantitatius i els interrogatius/exclamatius

- a** quantitatiu, **b** numeral cardinal, **c** numeral multiplicatiu, **d** quantitatiu, **e** numeral fraccionari, **f** numeral ordinal.
- a** quina (exclamatiu), **b** Quins (interrogatiu), **c** quin (interrogatiu), **d** Quines (exclamatiu).
- a** tantes: 2, **b** qualsevol: 1, **c** certes: 1, **d** prou: 2, **e** altres: 1, **f** massa: 2, **g** pocs: 2, **h** diversos: 1.

5. Repàs de tots els determinants i quantificadors nominals

- a4, b3, c5, d1, e2, f7, g10, h9, i6, j8.**
-

Determinant	Article	Personal	<i>la Meritxell</i>
		Definit	<i>la cadira</i>
		Indefinit	<i>una cadira</i>
	Demostratiu	<i>aquella sensació</i>	
Possessiu	<i>la teva decisió</i>		
Quantificador nominal	Indefinit	<i>qualsevol paraula</i>	
		Numeral	Cardinal
	Ordinal		<i>el sisè curs</i>
	Fraccionari		<i>mig meló</i>
	Multiplicatiu		<i>doble quantitat</i>
	Quantitatiu	<i>molts treballadors</i>	
	Interrogatiu	<i>Quina llibreta vols?</i>	
Exclamatiu	<i>Quanta misèria!</i>		

15. (Resposta orientativa) **a** Totes tres solucions eren inviàbles. **b** Ara arriba la quarta participant de la marató. **c** Faré un bon plat amb aquelles mitges taronges. **d** Molts altres nois van intentar-ho.

Activitats finals

1. **a** La presentació del tema és el primer paràgraf (ordre, família, espècies). La caracterització comprèn la part central del text (descripció del cos, diferències amb les granotes, on habiten, espècies més grans i més petites). El tancament és l'últim paràgraf (situació actual de l'espècie). **b** (Resposta orientativa) anurs, bufònids, glàndules, boreals, hàbitat. **c** 1 Que viuen més a la terra que a l'aigua. 2 A pantans de climes tropicals 3 Cada vegada hi ha menys exemplars d'algunes espècies de gripaus perquè han perdut el seu hàbitat natural. **d** determinant article definit: el, la, els; determinant article indefinit: unes; determinant possessiu: seus; noms: cos, glàndules, vida, parents; adjectius: gras, grans, verinoses, adulta. **e** 1c, 2d, 3b, 4e, 5a. / **f** 1 La paraula *similars* és un adjectiu perquè ens diu com són els llocs. 2 La paraula *molts* és un quantificador nominal perquè ens indica una quantitat imprecisa. **g** (article definit), el, la, els, les / article indefinit, un, (una), uns, unes / demostratiu, (aquell), aquella, aquells, aquelles / (possessiu), nostre, nostra, (nostres), nostres / indefinit, algun, (alguna), alguns, algunes / numeral, (vuitè), vuitena, vuitens, (vuitenes) / quantitatiu, tant, tanta, (tants), tantes / interrogatiu/exclamatiu, (quant), quanta, quants, quantes.

UNITAT 4 LLENGUA

COMUNICACIÓ ESCRITA [llegir]

1. **a** 2 El Niko es va posar a riure perquè la Quiona havia dit a l'Eldwen que parlava de manera estranya. **b** longitud (150 milions de quilòmetres), temps (vuit minuts), velocitat (300.000 quilòmetres per segon). **c** 1c, 2a, 3d, 4b. **d** 1 L'espai clàssic és tridimensional, és a dir, alt, ample i llarg. 2 El temps no és sempre el mateix a tot arreu, com si fos una dimensió a part. 3 L'espai i el temps són relatius i depenen de com vagis de ràpid. 4 La llum viatja a uns 300.000 quilòmetres per segon. 5 Molts dels estels que veiem durant la nit ja no existeixen. **e** Els verbs estan en present d'indicatiu perquè són fets permanents: es produeixen ara però també s'han produït en el passat i es produiran en el futur. **f** La majoria de noms són abstractes (que no es poden apreciar pels sentits): *espai, dimensió, fenomen...*

COMUNICACIÓ ESCRITA [escriure]

1. L'exposició

1. Presentació: **c**; Desenvolupament: **a**; Conclusió: **b**.
2. **a** La Grècia moderna (a la presentació) i els hel·lens (a la conclusió); **b** verbs: mostren, és, s'expressa.

COMUNICACIÓ ESCRITA [elaboració de textos]

1. La coherència

1. **a2, b3, c4, d1**.
2. A-3, B-5, C-2, D-1, E-4.
3. espècies, terrenys, missió, finalitat, races, biodiversitat, seccions.

CONeixEMENT DE LA LLENGUA [gramàtica]

1. Els pronoms. Els pronoms personals forts

1. **a** elles, **b** vostè, **c** vosaltres, **d** ell, **e** mi, **f** ells, **g** nosaltres, **h** ella.
2. **a** ell, **b** mi, **c** ella, **d** nosaltres, **e** ells, **f** vosaltres.

2. Els pronoms personals febles

3. **a** vam donar-vos, **b** van acabar-los, **c** va dutxar-se, **d** va menjar-ne, **e** va estimar-nos, **f** vaig avisar-te, **g**, vaig anar-hi **h** vam dir-ho, **i** vas mullar-lo, **j** vaig seguir-me.
4. **a** jo, en, mi, m'; **b** -lo, nosaltres, ho; **c** Ella, es, ell, li, s'; pronoms personals forts: jo, mi, nosaltres, ella, ell; pronoms personals febles: en, m', -lo, ho, es, li, s'.
5. **a** pronom, **b** determinant, **c** determinant, **d** determinant, **e** pronom, **f** pronom.

3. Els pronoms demostratius, indefinits i interrogatius/exclamatius

6. **a** interrogatiu, demostratiu; **b** indefinit, indefinit, indefinit; **c** interrogatiu, indefinit; **d** indefinit, demostratiu; pronoms demostratius: això, allò; pronoms indefinits: tothom, ningú, res, cadascú, algú; pronoms interrogatius: què, qui.
7. **a2, b4, c5, d6, e1, f3**.
8. **a** determinant, **b** pronom, **c** pronom, **d** determinant, **e** pronom, **f** pronom, **g** determinant, **h** determinant.

4. Repàs de tots els pronoms

9. **a** Ells volen fer-li un regal. **b** Nosaltres acabarem el treball abans de donar-lo al director. **c** tu no en tens? **d** és la primera vegada que elles hi aniran. **e** vosaltres heu millorat les notes; les voleu saber?
10. **a** Amaga'l bé. **b** Pentina't. **c** Estima'm molt. **d** Indica'ns allò. **e** Classifica'ls. **f** Agafa'n del pot.
11. **a** cadascú, **b** Qui, **c** allò, **d** Algú, **e** ningú, **f** Això, **g** tothom.

Activitats finals

- a** Resposta orientativa: Un noi, en Z, somia que en un lloc inconcret entra una noia que li sembla coneguda. No s'atreveix a dir-li res, no en recorda el nom. Després s'adona que a ella li passa el mateix. Ella fa un gest estrany amb la cama i aleshores el noi veu que té unes cames molt boniques. // **b1** Que creu haver vist en una estació. / **2** Primer desconcert, després alegria. / **3** El final sorprenent és que el noi es fixa en les cames d'ella. // **c** Van en cursiva perquè són les paraules exactes que ell diria a la noia si s'atrevis. // **d** determinant article definit: el / determinant possessiu: teu / pronom personal feble: em, et, m' / pronom indefinit: ningú. // **e** 1d, 2c, 3e, 4b, 5a. // **f1** un lloc inconcret, **2** seients de vellut verd, **3** una noia, **4** la noia. // **g** Un determinant acompanya el nom i en dona alguna informació (en aquest cas no gaire perquè és indefinit); un adjectiu ens diu com és el substantiu. / (algun motiu), alguna causa, alguns motius, algunes causes / (gest estrany), actitud estranya, gestos estranys, actituds estranyes. // **h1** Es pren una pastilla a l'hora d'esmorzar. **2** Sense voler, van parlar alhora. // **i1** me'n penediré, **2** me l'ha deixat, **3** me n'ofereix, **4** va dirigir-s'hi, **5** haver-se'n enamorat. **j**

pronoms	personal	fort	Ella hi vivia.
			Nosaltres treballem molt.
		feble	Ella hi vivia.
			En vull un altre.
	altres	demostratiu	Allò no tenia ni cap ni peus.
			Té això!
		indefinit	En vull un altre.
			No va passar res.
interrogatiu	Quines vas veure?		
	Qui va venir?		

UNITAT 5 LLENGUA

COMUNICACIÓ ESCRITA [llegir]

- a 3** Explica els fets una tercera persona, la qual n'és testimoni. **b** El significat que apareix al text és: **bramar 2** 1 Les persones, cridar fort. **c** A la mitologia grega s'anomena *Gorgona* cadascuna de les tres dones monstruoses que tenen el cap envoltat de serps; a més, la seva mirada té la capacitat de convertir les persones en pedra. **d1** Dirigir-se al noi de manera cridanera i intimidatòria; **2** adreçar-li l'insult *desgraciat*. **e** Al fragment A hi ha una hipèrbole (exageració); al fragment B, una comparació. **f** Resposta oberta.

COMUNICACIÓ ESCRITA [escriure]

1. El diàleg

- a** persona verbal: «Quina una et balla...», «els necessites?» / **b** vocatiu: «pare!», «filla?» / **c** exclamacions / interrogacions: «Hola, pare!», «Per a què els necessites?» / **d** oracions breus: «D'acord.» «Té i felicita'l de part meva» / **e** mots repetits: Necesito, necessites; regal, un regal? / **f** vocabulari col·loquial: «et balla pel cap».
- llet!** / la **negra** / color **vermell** / el meu **anorac** / Dona-li un **cop de mà**. Expressions de mala sort: «Quina mala llet!», «Avui tenim la negra».

COMUNICACIÓ ESCRITA [elaboració de textos]

1. La cohesió lèxica

- La paraula clau del text és Zoo.
- a3, b5, c6, d2, e4, f1**. Oracions: Resposta oberta.
- vores**, ribes, marges / **cultius**, conreus, plantacions // terres: zones / fonamentals: principals / estrany: inusual.

REFLEXIÓ SOBRE LA LLENGUA [gramàtica]

1. El verb. Parts del verb. La persona i el nombre

- a** animar, **b** endolcir, **c** verbalitzar, **d** alentir.
- a** aixaf-aria, **b** dorm-iré, **c** perd-s, **d** tem-ia, **e** dibuix-àrem, **f** est-eu, **g** sent-iu, **h** descans-o, **i** call-aran.
- a** tercera persona del plural, **b** segona persona del plural, **c** tercera persona del singular, **d** segona persona del singular, **e** primera persona del singular, **f** primera persona del plural.

2. El temps. El mode

- a** Vaig desitjar (passat), **b** oferirà (futur), **c** han llegit (passat), **d** llegeixen (present), **e** llegiran (futur).
- a5, b3, c1, d2, e6, f4**.
- a** primera persona del singular, passat, indicatiu, **b** segona persona del plural, present, imperatiu, **c** primera persona del plural, passat, subjuntiu, **d** tercera persona del singular, present, indicatiu.

3. Les formes no personals

- a** tallava: tallar, tallant, tallat, **b** polirà: polir, polint, polit, **c** faria: fer, fent, fet, **d** subratlleu: subratllar, subratllant, subratllat, **e** batin: batre, batent, batut.
- a** gerundi, **b** participi, **c** infinitiu, **d** participi, **e** infinitiu.
- a2, b4, c1, d5, e3**.

4. La conjugació verbal. Tipus de formes verbals

- a** sofrir: 3a conjugació, **b** debatre: 2a conjugació, **c** perdonar: 1a conjugació, **d** poder: 2a conjugació, **e** eliminar: 1a conjugació, **f** tossir: 3a conjugació.

11. **a** va dir (perifràstica), entrés (simple); **b** sabies (simple), ha marxat (composta); **c** he sabut (composta), és (simple); **d** dormia (simple), vaig fer (perifràstica); **e** van dir (perifràstica), havia trucat (composta); **f** han anunciat (composta), van casar (perifràstica).
12. (Resposta orientativa) **a** La noia comprarà verdura. / **b** N'hem patit les conseqüències. / **c** El va convèncer amb arguments. / **d** Avui compleixo quaranta anys.

5. Verbs regulars i verbs irregulars. Els verbs que fan de model

13. **a** comptar, 1a conjugació, cantar; **b** decidir, 3a conjugació, servir; **c** rebre, 2a conjugació, perdre; **d** convèncer, 2a conjugació, témer; **e** sentir, 3a conjugació, dormir.
14. Verbs regulars (5): mullava, espremia, cosirà, saludarem, prohibiria; verbs irregulars (5): queia, moguéis, estiguem, nascut, visqui.
15. **a** triàreu, **b** rebrien, **c** fregeixi, **d** premés, **e** tossí, **f** reberen, **g** polies, **h** féssim, **i** llegeixo.

6. La tercera conjugació

16. **a** serveixi, **b** surten, **c** obeeix, **d** sento, **e** vesteixen.
17. **a** absorbeix, **b** escull, **c** cusen, **d** corregeixen, **e** inverteixes, **f** surts; **a3**, **b5**, **c2**, **d6**, **e1**, **f4**.
18. **a** construeix, construeixen: incoatiu; **b** impedeix, impedeixen: incoatiu; **c** fuig, fugen: pur; **d** descobreix, descobreixen: incoatiu; **e** reuneix, reuneixen: incoatiu.

7. Verbs regulars: formes simples

19. **a** rebia, rebé, va rebre; **b** decidia, decidí, va decidir; **c** preparava, preparà, va preparar.
20. **a3**, **b4**, **c2**, **d1**, **e6**, **f8**, **g5**, **h7**.
21. **a** segueix, **b** resoldrà, **c** baté, **d** corria, **e** lluiria, **f** toqués.

8. Verbs regulars: formes compostes

22. **a4**, **b3**, **c2**, **d1**, **e6**, **f7**, **g8**, **h5**.
23. **a** passat simple, imperfet de subjuntiu; **b** imperfet d'indicatiu, perfet d'indicatiu; **c** present d'indicatiu, present de subjuntiu; **d** perfet de subjuntiu, futur; **e** passat simple, plusquamperfet d'indicatiu; **f** perfet d'indicatiu, passat perifràstic.
24. **a** espavilarà, **b** acostumessis, **c** hauria espavilat.

9. L'imperatiu. Repàs final dels verbs regulars

25. 1a conjugació: (treballa), treballi, treballem, treballau, treballin; 2a conjugació: (debat), debati, debatem, debateu, debatin; 3a conjugació (pur): (sent), senti, sentim, sentiu, sentin; 3a conjugació (incoatiu): (corregeix), corregeixi, corregim, corregeixin.

26. **a** perfet, **b** imperfet, **c** anterior, **d** perfet.

27. **a** he ordenat, **b** vaig ordenar, **c** vivia; **a2**, **b3**, **c1**.

Activitats finals

1. **a 1** Perquè espera que li diguin que només està ferit. **2** Un soldat, company del fill. **3** Vol dir que el fill ha mort. **b 1** l'adreça, **2** el seu cervell, **3** la primera paraula. **c** (el pobre pare), la pobra mare, els pobres pares, les pobres mares; el trist pare, (la trista mare), els trists-tristos pares, les tristes mares; el dit tremolós, la mà tremolosa, (els dits tremolosos), les mans tremoloses; últim mot, última paraula, últims mots, (últimes paraules). **d 1d**, **2a**, **3b**, **4c**. **e 1** tercera persona del singular, futur, indicatiu; **2** tercera persona del singular, passat, indicatiu; **3** tercera persona del plural, passat, subjuntiu; **4** tercera persona del plural, present, indicatiu; **5** tercera persona del singular, passat, indicatiu. **f 1** venc-eria, **2** cobr-iu, **3** tem-en, **4** reb-ia, **5** podr-int, **6** subratll-em, **7** pat-iré, **8** arrib-à, **9** respir-aren. **g 1** ha deixat, **2** vam anar, **3** havia estat, **4** visitaran, **5** va conèixer, **6** visita. **h** formes simples: visitaran, visita / formes compostes: ha deixat, havia estat / formes perifràstiques: vam anar, va conèixer.

UNITAT 6 LLENGUA

COMUNICACIÓ ESCRITA [llegir]

1. **a**

EVITA DISTREURE'T

→ Consell 29: Allunya les distraccions d'on ets tu.

→ Consell 30: Crea una zona lliure de wifi.

PASSA DE LA MÚSICA

→ Consell 31: Ja et pots treure els auriculars, perquè no, la música no ajuda a concentrar-se.

b 1El pronom *Els* substitueix *els aparells*.

2 S'aconsegueix donar èmfasi al fet d'allunyar-los. **c 2** Com que es tracta de donar instruccions per estudiar millor, els verbs estan en imperatiu. **d 1d**, **2c**, **3a**, **4b**. **e** Quan llegeixis per cinquena vegada la mateixa frase (oració) i continuïs (segueixis) sense entendre per què taral·leges una cançó, és evident (clar) que no millora la teva concentració. Excepte si tens una mica de sort (fortuna) i a l'examen et pregunten (demanen) la lletra de la cançó...

COMUNICACIÓ ESCRITA [escriure]

1. Els textos instructius

1. **1** Faci = fer; **2** introdueixi = introduir; **3** Centri = centrar; **4** subjecti = subjectar.

2. Verbs del text: talla, pica, barreja, Deixa, Afegeix, Prepara, Tira, torna a barrejar, decora. Indicacions de temps: en primer lloc, a continuació, finalment.

COMUNICACIÓ ESCRITA [elaboració de textos]

1. Els connectors de causa i de conseqüència

- a** Com que ella ja és major d'edat, podrà anar a votar = causa; **b** Va córrer tanta estona seguida que li costava respirar = conseqüència; **c** Ella podrà anar a votar perquè ja és major d'edat = causa; **d** Va córrer massa estona; per tant, li costava respirar = conseqüència; **e** Ella podrà anar a votar ja que és major d'edat = causa; **f** Els nois van insistir tant que al final els van fer cas = conseqüència.
- a** Comprà el pis perquè va heretar: Comprà el pis ja que va heretar. Com que va heretar, comprà el pis. **b** Sé allò perquè ho vaig buscar: sé allò ja que ho vaig buscar. Com que ho vaig buscar, sé allò.
- causa → conseqüència. **a** El terra es mullarà perquè està plovent → Està plovent; *per tant, el terra es mullarà*. **b** Guanyà la votació ja que va rebre tants vots → Va rebre tants vots *que guanyà la votació*. **c** Com que s'ha engreixat, no es pot cordar la camisa → S'ha engreixat; *per tant, no es pot cordar a camisa*. **d** No passis per aquí perquè acabo de fregar → Acabo de fregar; *per tant, no passis per aquí*.
- conseqüència → causa. **a** Va estirar tan fort que la corda es va trencar → *Com que va estirar tan fort*, la corda es va trencar. **b** Ja has jugat molta estona; per tant, apaga la maquineta! → Apaga la maquineta *perquè ja has jugat molta estona*. **c** Teniu tota la raó; per tant, no cal parlar-ne més → No cal parlar-ne més *ja que teniu tota la raó*. **d** Es movia tant que no podiem atrapar-lo → *Com que es movia tant*, no podiem atrapar-lo.

REFLEXIÓ SOBRE LA LLENGUA [gramàtica]

1. L'adverbi

- a** nominalment, **b** dolçament, **c** verbalment, **d** lentament.
- a** avui. Els nois estrangers arribaran avui. **b** lluny. Les meves filles petites vivien lluny. **c** malament. Els alumnes nous fan les activitats malament. **d** menys. Les caixeres dels supermercats cobren menys.
- Adverbis: certament, còmodament, cegament, tranquil·lament, possiblement, fàcilment; noms: casament, patiment, creixement, cansament, coixeiment, impediment.

2. Classes d'adverbis

- pobrament **a3**, Llavors **b4**, prou **c1**, sovint **d2**.
- a** manera, **b** temps, **c** quantitat, **d** temps.
- a** automàtica, automàticament; **b** tendra, tendrament; **c** contínua, continuament; **d** fàcil, fàcilment; **e** prèvia, prèviament.

- a** gens: quantitat, **b** endavant: lloc, **c** Ahir: temps, **d** bé: manera.

3. Les locucions adverbials

- a poc a poc **a2**, de seguida **b1**, a les palpentes **c4**, tot seguit **d3**.
- a** manera, **b** temps, **c** manera, **d** temps.
- a3**, **b4**, **c1**, **d2** Oracions (resposta orientativa): **a** Val més que ho facis a les bones. **b** Ho va reconèixer per força. **c** No en quedava ni gota. **d** De sobte es va sentir un soroll fortíssim.
- a** Com a mínim: quantitat, **b** per tot arreu: lloc, **c** Ara per ara: temps, **d** de debò: manera.
- a2**, **b1**, **c4**, **d3**.

4. La preposició

- a** sota, **b** sense, **c** sobre, **d** contra, **e** Segons, **f** durant, **g** damunt, **h** entre.
- a** l'edifici, **b** la seva companyia, **c** les cèl·lules, **d** el seu poder, **e** l'opinió dels experts, **f** uns quants minuts, **g** la sorra de la platja, **h** les fulles dels arbres.
- (Resposta orientativa) **a** a causa de la tempesta, **b** al llarg de l'avaluació, **c** al costat de la porta, **d** a partir de la primavera, **e** en contra de les mesures?

5. La conjunció

- a** Mentre espera, llegeix llibres i revistes. **b** Ve sol o acompanyat a sopar. **c** No pinto quadres a l'oli ni aquarel·les. **d** Es comporta bé o malament. **e** Els dilluns va a la perruqueria i al gimnàs.
- a** és a dir, **b** de manera que, **c** Sempre que, **d** sinó que, **e** com si.
- a4**, **b3**, **c1**, **d5**, **e2** // **a** = però / **b** = que / **c** = perquè / **d** = doncs / **e** = si.

6. La interjecció

- a** nom, **b** interjecció, **c** interjecció, **d** verb, **e** interjecció, **f** nom, **g** adverbi, **h** interjecció.
- a5**, **b4**, **c2**, **d1**, **e3**. Exemples (resposta orientativa): **a** Ai! Quin mal que em fa! / **b** Bah! No n'hi ha ni per començar... / **c** I es va sentir pam! / **d** Eh? N'estàs segur? / **e** Adeu! Fins un altre dia!
- nom: una llàstima, un home; verb: vigila; nom → interjecció: Llàstima!, home; verb → interjecció: Vigila!; interjecció: Uf!, Apa!

7. Repàs de totes les classes de mots

- determinants/quantificadors nominals: la, nostra, aquell, un, tres, algun, bastants, quina; adjectius: gran, perillós, pobre, divertides, desagradable, necessari, plujosos, interessant.
- a** adverbi, **b** quantificador nominal, **c** adverbi, **d** adverbi.
- a7**, **b4**, **c8**, **d1**, **e9**, **f6**, **g2**, **h5**, **i3**.

Activitats finals

1. **a** 1 La Greta. **2** Perquè no va poder deixar de llegir-la. **3** Que era força rara. **4** Deixar-la per més endavant. **b** 1 adverbis, **2** preposicions, **3** adjectius, **4** noms, **5** determinants, **6** verbs. **c** 1b, 2c, 3a. **d** nou, (nova), nous, noves; estrany, (estranya), estranys, estranyes; (divertit), divertida, divertits, divertides. **e** 1b, 2d, 3a, 4e, 5c. **f** M' = pronom / has = verb / salvat = verb / de = preposició / començar = verb / a = preposició / llegir = verb / aquest = determinant / llibrot = nom. **2** Des de la infantesa / sense la presència / amb ells / a excepció de la Laura / en aquest cas / a l'esplanada / al costat de la riba. **3** Si / vols que / Encara que / i / perquè / A més / sinó que / per tant.

MANUAL D'ORTOGRAFIA I LÈXIC

ORTOGRAFIA - SONS I LLETRES

1. So i lletra

- les lletres *ç, c, ss, s, sc* sonen igual: caça, cacera, russa, pensar, piscina, sal; les lletres *b, v* sonen igual: bellesa, vellesa, acabar, cavar, tombar, canviar.
- Sonen igual que *capsa*: culpable, pecat, color, amic; *sonen igual que gat*: gust, gota, pagament.
- a** tonyina, **b** narrar, **c** fitxa, **d** enguany, **e** despatx, **f** pell, **g** maig, **h** paquet, **i** lluna, **j** pequinès, **k** passar, **l** nul·la, **m** amigues, **n** rebuig, **o** seguiment.
- a** (H)ABITAN(T), **b** MENJADO(R), **c** VAGABUN(D), **d** ATEM(P)TAT.

2. La vocal neutra

- masc. -e: altre, home; fem. -a: tarda, altra; masc. -a: poema, dia; fem. -e: febre, classe.
- altres, homes, tardes, altres, poemes, dies, febres, classes.
- a** superfície, **b** carta, **c** xerraire, **d** artista, **e** lletra, **f** arbre, **g** meravella, **h** jove, **i** orgue, **j** avaria.
- a** aguanta, **b** naden, **c** buscaren, **d** dibuixa, **e** vine, **f** dibuixen, **g** pinta, **h** corre, **i** pintes, **j** pensa.
- ventada, vent; apartés, jo aparto; segador, sega, tacaràs, jo taco; carnisser, carn; desaria, jo deso; tasseta, tassa; rentava, jo rento.

3. O/U àtones

- o (singular): carro, gerro, toro; -u (singular): estiu, cacau, individu; -os (plural): quilos, cromos, lloros; -us (plural): nous, europeus, rius; -us (invariables): virus, globus, focus.
- a** llaços, **b** frescos, **c** gossos, **d** despatxos, **e** pesos, **f** peixos, **g** textos, **h** impostos.

- a** número, **b** lleigeixo, **c** butxaca, **d** cobertura, **e** ateu, **f** muntanya, **g** suro, **h** turmell, **i** eucaliptus, **j** capítol, **k** cuirassa, **l** complir.
- fumera, fum; tornaràs, jo torno; endolcir, dolç, votarem, jo voto; moriren, jo moro; corrent, jo corro; mocava, jo moco; jugarem, jo jugo; calorós, calor; muntaré, jo munto; rigorós, rigor; plujós, pluja; bufava, jo bufo; joventut, jove; sucaria, jo suco; plomatge, ploma.

4. Les grafies B/V

- vell, vellesa, bellesa, bena, vena, veure, beure.
- a**4, **b**3, **c**2, **d**1, **e**8, **f**7, **g**6, **f**5. / **1** suavitzar, **2** sabut, **3** llobatò, **4** novetat, **5** rebuda, **6** estovar, **7** navegar, **8** cabuda.
- acabava, (acabaves), acabava, acabàvem, acabàveu, acabaven; trobava, trobaves, trobava, trobàvem, trobàveu, (trobaven); (bevia), bevies, bevia, bevíem, bevíeu, bevien; (rebia), rebies, rebia, rebíem, rebíeu, rebien; vivia, (vivies), vivia, vivíem, vivíeu, vivien; sabia, (sabies), sabia, sabíem, sabíeu, sabien.
- a** embena, **b** haver, **c** divuit, **d** blava, **e** canvi.

5. ESSA sonora

- colze, onze, quinze, esmorzar, dotze.
- a** cosina, **b** pinzell, **c** resultat, **d** catorze, **e** zebra, **f** anàlisi, **g** medusa, **h** nazisme, **i** nasal, **j** zodíac, **k** resum, **l** tretze, **m** senzill, **n** església, **o** zoològic, **p** asiàtic, **q** present, **r** magazín, **s** lesió, **t** pagesos, **u** setze, **v** visita, **x** trapezi, **y** dosi.
- (francès), francesa, francesos, franceses; (precios), preciosa, preciosos, precioses; (portuguès), portuguesa, portugueses, portuguesas; (generós), generosa, generosos, generoses; (aragonès), aragonesa, aragonesos, aragoneses.

6. ESSA sorda

- a** rapidesa, **b** jutgessa, **c** maduresa, **d** honradesa, **e** vellesa, **f** comtessa, **g** baronessa, **h** alcaldessa, **i** duquessa, **j** duresa, **k** poetessa, **l** senzillesa.
- a** venjança, **b** coneixença, **c** aliança, **d** temença, **e** lloança, **f** creença.
- venjances, coneixences, aliances, temences, lloances, creences.
- lç**: calçat; **nç**: aparença; **rç**: escurçar.

7. Les grafies J/G

- (menjo), menges, menja, mengem, mengeu, mengen; passejo, passeges, passeja, passegem, passegeu, (passegen); (desitjo), desitges, desitja, desitgem, desitgeu, desitgen; viatjo, viatges, viatja, viatgem, viatgeu, (viatgen). / **j**: a, o, u; **g**: e, i.

26. subjecte, injecció, objectiu, subjectar, objecte, projectar, subjecció. Tots els mots tenen en comú que són excepció de la regla general (g+e).
27. **a** mitja, mitges, mitjos, mitjancer, mitjó, mitger...; **b** roja, roges, rojos, rogenc, enrogir...; **c** viatge, viatjar, viatges, viatger, viatjant...; **d** jutge, jutjar, jutgessa, jutjat...; **e** lletja, lletges, lletjos, lletgesa, enlletgir...
28. **a** general, **b** genoll, **c** trajecte, **d** majestat, **e** jovent, **f** germana, **g** estiuejar, **h** jersei, **i** agilitat, **j** estiuegen, **k** agenda, **l** rajar, **m** estiuegi, **n** lògica, **o** rajolí, **p** estiuejo, **q** justícia, **r** ragen.

8. Les grafies X/IX, TX/IG

29. La x sona com si fos c + s: pròxim, boxa, màxim, mexicà, índex, luxe; La x sona com al mot punxa: marxa, xifra, xemeneia, panxa, xàfec, ganxo.
30. **a** aixeta, **b** angoixa, **c** produeix, **d** disbauxa, **e** enguixar, **f** ximpleria, **g** panxa, **h** peixater, **i** eixugar, **j** calaix, **k** coixí, **l** ruixar, **m** bruixot, **n** marxar, **o** aixella, **p** dibuix.
- 31 **a3**, **b4**, **c2**, **d1**. Estava tocat del bolet: era boig. El nen comença a fer un balbuceig. Sentíem un trepig al pis de dalt. No mengis més: t'agafarà un empatx.
- 32 **a** assaig/assajar, **b** cartutx/cartutxera, **c** bateig/batejar, **d** esquitx/esquitjar, **e** enuig/enutjar-se, **f** escabetx/escabetjar, **g** passeig/passejar, **h** sandvitx/sandvitxera, **i** rebuig/rebutjar, **j** despatx/despatjar, **k** sorteig/sortejar, **l** faig/fageda.

9. Apòstrof i contracció

33. **a** Aquí veiem la ema. **b** Ara apareix la efa. **c** I aquesta és la ela. **d** Finalment, hi ha la ena.
34. L'adolescent de l'escola que hi ha al final de l'avinguda principal del poble va veure clarament que l'única manera d'intentar un canvi era apropar-se a l'entrada sense que el veiessin. Al cap d'una estona, arribà l'oportunitat: va córrer pels passadissos i encara entrà a l'aula abans de l'hora prevista.
35. **a** la ignorància, **b** la indústria, **c** la Irene, **d** l'italià, **e** l'institut, **f** l'ungha, **g** la italiana, **h** la humanitat, **i** l'illa, **j** l'hivern, **k** la invitació, **l** la inauguració, **m** l'Isidre, **n** l'himne, **o** l'hípica.
36. **a** a l'esquerra, **b** de l'homenatge, **c** a l'Empordà, **d** de l'individu, **e** a l'aeroport, **f** per l'ombra, **g** de l'esquena, **h** per l'aire.

ORTOGRAFIA - ACCENTUACIÓ

1. La síl·laba. Els hiats i els diftongs

- a3**, **b4**, **c5**, **d1**, **e2**, **f10**, **g9**, **h8**, **i6**, **j7**.
- pau (no guerra), nau (embarcació), dau (6 cares), peu (extremitat), neu (precipitació), deu (verb,

10), piu (crit pollet), niu (dels ocells), diu (verb: parla), pou (cavitat), nou (no antic), duu (verb: porta).

- diftongs creixents**: adequat, llengües, quota, llengua, adequés, ambigüitat; **diftongs decreixents**: cuina, desmai, claus, preu, xiulet, moure.
- a** diftong, **b** hiat, **c** hiat, **d** hiat, **e** diftong, **f** hiat, **g** diftong, **h** diftong, **i** hiat.

2. Síl·laba tònica i síl·laba àtona. Mots aguts, plans i esdrúixols

- pernil (- X), infernal (- - X), sostre (X -), llibreta (- X -), principal (- - X), ordinador (- - - X), calendari (- - X -), museu (- X), examen (- X -), sentiment (- - X) llibres (X -), fàbrica (X - -), fabrica (- X -), fabricà (- - X), fenomen (- X -), taronger (- - X).
- b** Tò-qui-o, **c** pèr-du-a, **d** Àus-tri-a, **e** l-tà-li-a, **f** ví-du-a, **g** mà-fi-a, **h** con-tí-nu-a.
- a** gira-sol, **b** naturalment, **c** allioli, **d** prudentment, **e** escuradents, **f** atentament, **g** centpeus, **h** finalment.
- Paraules agudes**: relleu, heroi, mosaic, paret; **paraules planes**: roure, lletra, norma, iaia; **paraules esdrúixoles**: tímida, Austràlia, imprudència, crònica.

3. Quan s'accentua un mot? E i O amb accent obert o tancat?

- fenomen: plana, experiència: esdrúixola, sofria: pla, acabàveu: plana.
- podeu, pedrís, modern, artesà, feliç, comú, vindran, cantaré, Ramon, repàs, algun, autobús.
- difícil, càstig, esponja, consumia, cantàveu, plàtan, viuen, crític, inútil, examen, fenòmens.
- típica, indústria, romànica, infància, església, consciència, història, ràpida, línia, estúpida.
- a** Quan sortirem de casa, ja plovia. Demà sortirem d'excursió. **b** Es pensa que ho pot dir tot! «No ho hauria d'haver fet» —pensà ell. **c** El mes passat obrí un nou establiment. No crec que t'obri la porta.
- a** No porta accent perquè és plana acabada en vocal (una de les 12 terminacions que sí que s'accentuen quan el mot és agut); **b** Porta accent perquè és agut acabat en vocal; **c** Porten accent perquè totes dues són esdrúixoles.
- a** obert; **b** obert; **c** tancat; **d** tancat; **e** obert; **f** tancat; **g** tancat.
-

Aguda acabada en vocal	Aguda acabada en diftong	Plana acabada en vocal	Plana acabada en diftong
maniquí	estiu	estudiava	sentíeu
germà	dinou	sentia	estudiàveu

17. **a** polonès; **b** aparèixer; **c** néixer; **d** accentuaré; **e** fèrtil; **f** suspès; **g** església; **h** també; **i** comèdia; **j** prengué; **k** trèvol; **l** volguéreu; **m** vostès; **n** prés-sec; **o** al·lèrgia.
18. **a** això; **b** meravellós; **c** arròs; **d** pólvora; **e** manifestació; **f** còmoda; **g** recórrer; **h** autògraf; **i** pólvora; **j** però; **k** fòssiu; **l** gloriós; **m** pròxim; **n** estómac; **o** història.

4. L'accent diacrític

19. Amb accent: bé (de bona manera) / sense accent: be (lletra) / sense accent: be (ovella) / amb accent (pl.): béns (propietats) / sense accent (pl.): bens (ovelles); amb accent: té (verb *tenir*) / sense accent: te (infusió) / sense accent: te (a tu) / sense accent: te (lletra).
20. **a6** (Hi ha un **pèl** a la sopa), **b3** (Saps que no és fàcil), **c8** (**Què** et pensaves?), **d5** (No ho **sé** del cert!), **e1** (Et va dir que **sí**), **f2** (Elles **són** generoses), **g4** (Està fet a **mà**), **h7** (Ha tret **més** bona nota).
21. **a** Has tret un deu sobre vint! Déu n'hi do! **b** Cada dia que passa la nena és més espavilada. **c** Si t'has de quedar tranquil, et diré que sí. **d** Mon germà ha fet la volta al món. **e** Té, una tassa de te i unes pastes! **f** Les mesures de seguretat són màximes. **g** Per què no em vas avisar del canvi? **h** Ara ja sé quina adreça de correu tens. **i** Em dona la mà sempre que ens veiem. **j** Ho ha fet bastant bé però jo demano més.

5. La dièresi

22. La u no sona: guitarra, enguixar, antigues, quinze, enquesta, guerra, mosquit, esquerra; la u ja sona: paraiguot, esquadra, guanyar, quota, piragua, quadern, pasqua, guantera; dièresi: sona la u: llengües, freqüent, aqüeducte, seqüència, piragüisme, conseqüència, bilingüe, aigüera.
23. **a** beneïm, beneïu, beneïa, beneïes, beneïen, beneïssis, beneïssin, beneït, beneïda...; **b** conduïm, conduïu, conduïa, conduïes, conduïen, conduïssin, conduït, conduïda...
24. **a** beneïnt, beneïré, beneïria, beneïem, beneïeu, beneïes, beneïssim, beneïssiu; **b** conduïnt, conduïré, conduïria, conduïem, conduïeu, conduïes, conduïssim, conduïssiu.
25. raïm, país, reüll, veí, veïnat, agraiment, intuïem, Raül, intuïa, països, traïdor, veïna, ruïna, cafeïna, diürn, distribuït.

26.

Vocal <i>i</i>	Serveix perquè es trenqui el diftong	Cas general: <i>produïm</i>
		Excepcions
Dièresi	Vocal <i>u</i>	Cas general: <i>geniüt</i>
		Diftong <i>güe</i> : <i>piragües</i>
	Diftong <i>güi</i> : <i>lingüístic</i>	
	Diftong <i>qüe</i> : <i>qüestió</i>	
	Diftong <i>qüi</i> : <i>aqüífer</i>	
	Serveix perquè soni la <i>u</i>	

27. **a** veí; **b** increïble; **c** veïna; **d** constrüen; **e** constrüem.
28. **a** Al diftong *-gua* del mot *llengua* la *u* ja sona; al plural *llengües* cal posar una dièresi perquè soni la *u*. **b** La paraula *suïssos* no es pot accentuar (plana acabada en *-os*) i, per tant, la dièresi hi trenca el diftong; el mot *suïs* sí que es pot accentuar (aguda acabada en *-is*) i l'accent té preferència damunt de la dièresi. **c** El verb *traduïa* no es pot accentuar (plana acabada en vocal) i, per tant, la dièresi hi trenca el diftong; el verb *traduïria* també hauria de portar dièresi, però n'és una excepció (condicional).

ORTOGRAFIA - PUNTUACIÓ

1. Els signes de puntuació

1. **a** Ella acabà la feina aviat. M'havia fet cas. **b** Ahir mon pare no va trucar. Li va fallar la bateria. **c** Sabem que ha guanyat. S'ho mereixia. **d** Hi ha hagut un accident. L'ambulància ja ve.
2. **a** Quina barra que té! Quan ens pensava avisar de la notícia? No en vull saber res més! **b** Has llegit el diari avui? Tu trobes normal que apugin els impostos? Cal protestar! **c** Daniel, felicitats! Quina cara de satisfacció que fas! Et pensaves que no ho sabríem? **d** Que no em sents, Alícia? Ordena una mica la teva habitació! Què esperes per fer-ho?
3. **a** Això és fantàstic! Felicita'l de part meva. (Darrere el signe d'exclamació no hi ha punt) **b** Feia un temps esplèndid. Els ocells cantaven. (Després de punt: majúscula) **c** Quins alumnes aniran a l'excursió? (Signe d'interrogació només al final de l'oració) **d** La noia somrigué. Finalment, era felix. (Faltava un punt al final de tot).
4. **a** Vinga, espavila't! Que no tenim tot el dia! **b** No li tinguis en compte. Al capdavall, la intenció era bona. **c** Fa calor; per tant, engega el ventilador. **d** Uf, quines ganes tenia d'acabar-ho!

5. Resposta orientativa: **a** Durant l'excursió al bosc vam veure molts animals: esquiroles, sargantanes, mussols i formigues. **b** En aquella roba hi havia un munt de colors: vermell, verd, blau i groc. **c** Al pis nou ja tenim uns quants electrodomèstics: espremedora, batidora, liquidadora i microones.
6. **a** La Cristina, la cosina del meu marit, ha passat les vacances en un apartament de la costa. **b** Després de tants mesos, ja tinc ganes de veure l'Adrià, el director del diari. **c** La Laia, la filla d'un amic, ha aconseguit estudiar a la facultat universitària que volia.
7. **a4, b1, c5, d3, e2.**
8. **a3; b6; c4; d7; e1; f5; g2.**
9. La Travessa de Còrsega és el sender de gran recorregut GR-20, que creua de nord-oest a sud-est l'illa francesa de Còrsega. És un duríssim recorregut de muntanya amb una longitud aproximada de 200 quilòmetres. Uneix el poble de Colenzana, al nord, amb el poble de Conca, al sud, i transcorre quasi en la seva totalitat dins el Parc Natural Regional de Còrsega. Per fer la ruta completa a un ritme normal, calen entre 12 i 15 dies. En els darrers anys s'ha convertit en un dels camins de llarg recorregut de més prestigi d'Europa i un dels millors reclams turístics d'aquesta bonica illa mediterrània.
10. **a** S'escriu majúscula després d'un punt i a part i d'un punt i seguit. **b** El signe d'interrogació acostuma a anar al final de l'oració. **c** El signe d'exclamació acostuma a anar al final de l'oració. **d** A continuació dels signes d'interrogació i d'exclamació s'escriu una lletra majúscula. **e** La coma no pot separar mai subjecte i predicat.

LÈXIC - DICIONARI

1. Ús del diccionari. El sentit literal i el sentit figurat

1. madre, maça, macramé, madurar, màfia, magall, maia, majestat, maldat, mal-leable, maltosa, mambo, mandala, manyoc, maori, màpula, maqueta, marasme, mascarot, massacre, matafaluga, matxet, mausoleu, màxim, mazdeista.
2. **a3, b1, c4, d5, e2.** Per ordre alfabètic són: **1d, 2b, 3e, 4a, 5c.**
3. **a** literal, **b** figurat, **c** figurat, **d** literal, **e** literal, **f** figurat, **g** literal, **h** literal, **i** figurat, **j** figurat.

LÈXIC - FENÒMENS SEMÀNTICS

1. La polisèmia

1. **a** model, **b** dent, **c** localitat, **d** model, **e** ala, **f** localitat, **g** ala, **h** dent.
2. **a** (3, 6), **b** (2, 4), **c** (1, 8), **d** (5, 7).

3. **a:** illa, **b:** cua, **c:** cor, **d:** truc.

2. L'homonímia

4. **a** nou (2), **b** cap (6), **c** nou (3), **d** cap (4), **e** nou (1), **f** cap (5).
5. **a** nombres 4, 6; **b** nombres 2, 7; **c** nombres 3, 8; **d** nombres 1, 5.
6. **a** H, **b** P, **c** P, **d** H.

3. Els camps lèxics

7. **a** engonal, **b** samarreta, **c** oncle.
8. cap: clatell, barbeta, parpella, galta; tronc: maluc, melic, esquena, natja; extremitats: genoll, cuixa, canell, colze.
9. **a:** nombres 3, 5, 11, 12; **b:** nombres: 1, 4, 7, 10; **c:** nombres: 2, 6, 8, 9.
10. **a** neboda, **b** gendre, **c** neta, **d** tia, **e** jove (nora), **f** cosí, **g** cunyat, **h** sogre.
11. **a3; b6; c4; d7; e1; f8; g2; h5.**
12. **a** turmell; **b** queixal; **c** genives; **d** esquena; **e** llavi; **f** ullal; **g** aixella; **h** muscle.
- 13.

Roba interior	Roba d'abric	Roba de nit
calces	jersei	pijama
calçotets	gavardina	camisa de dormir

14. Resposta oberta.
15. llegums: pèsols, llenties, cigrons / fruites: pinya, albercoc, meló / carn: bistec de vedella, llonza de porc, pit de pollastre.
16. **a2, b1, c4, d6, e3, f5.**
17. **a** balancí, **b** prestatge, **c** rentadora, **d** tamboret, **e** tauleta, **f** pal de fregar, **g** plomall, **h** fregall, **i** raspall, **j** galleda.
18. **a** urbanització; **b** rebedor; **c** rajoles; **d** bloc de pisos; **e** illa de cases; **f** passadís; **g** bigues; **h** barri.
19. **a** llimona, mandarina, taronja.

b
Fer el préssec (Deixar-se enredar, caure en el ridícul): *Has fet ben bé el préssec!*
Partir peres (Renyir, trencar relacions): *El va trair i van partir peres.*
Remenar les cireres (Dirigir un assumpte): *Ella remena les cireres.*
Fer figa (Fallar): *Les comes li fan figa.*

20.

Mobles	Electrodomèstics	Estris de neteja
calaixera	extractor	escombra
taula	rentaplats	baieta

4. Les frases fetes

21. **a5, b4, c2, d3, e6, f1.**
22. **a** anar de bòlit, **b** anar a pams, **c** anar per feina, **d** anar amb peus de plom, **e** anar peix.

23. **a** prendre el pèl, **b** caure la cara de vergonya, **c** jugar-se la pell, **d** mossegar-se la llengua, **e** tocar de peus a terra, **f** estirar més el braç que la màniga. Quan penso una cosa, l'he de dir: no puc mossegar-me la llengua. Com pot ser que prenguessis el pèl a aquella persona davant de tothom? T'hauria de caure la cara de vergonya! A més, últimament, has estirat més el braç que la màniga i has gastat molt. Posaria la mà al foc que acabaràs tocant de peus a terra.

LÈXIC - FORMACIÓ DE MOTS

1. La formació de mots: derivació

- a** atípic, **b** infidel, **c** contrasentit, **d** asimetria, **e** desfer, **f** anticicló, **g** descosir, **h** inútil.
- a4**, **b6**, **c2**, **d1**, **e3**, **f5**, **g9**, **h12**, **i7**, **j11**, **k10**, **l8**.
- a** dentista, **b** galliner, **c** pineda, **d** rapidíssim, **e** discutible, **f** seguretat, **g** plomatge.
- a** -at-, **b** -ij-, **c** -et-, **d** -an-, **e** -ol-, **f** -isc-, **g** -arr-, **h** -ic-.

2. La formació de mots: composició

- a4**, **b3**, **c1**, **d5**, **e2**, **f8**, **g9**, **h10**, **i6**, **j7**.
- a** vistiplau, **b** pocatraça, **c** malparlar, **d** maldecap, **e** cagadubtes, **f** paraigua, **g** mitjacerilla.
- a** fisicoquímic, **b** hispanoamericà, **c** catalanoparlant, **d** anglosaxó, **e** afroamericà.

3. Similituds i diferències entre derivació i composició

- Derivats**: exmarit, falsedat, pobrissó, descontrolar. **Compostos**: totpoderós, caçapapallones, migdia, llatinoamericà.
- prefix + lexema: *ex + marit*; lexema + sufix: *fals + edat*; lexema + infix + sufix: *pobr + iss + ó*; prefix + lexema + sufix: *des + control + ar*.
- totpoderós: lexema 1 (tot) + lexema 2 (poderós); caçapapallones: lexema 1 (caça) + lexema 2 (papallones); migdia: lexema 1 (mig) + lexema 2 (dia); llatinoamericà: lexema 1 (llatí) + lexema 2 (americà).
- a** derivat, **b** compostos (maltracta, maltractat), **c** compost, **d** derivats (ventós, plujós, orgullós).
- a** embossar; **b** pagament; **c** malson; **d** maleducat / malcriat.
- a** L'expressió *bossa d'aire* sí que és un compost; també n'hi ha amb els dos lexemes separats (*blat de moro*, *tauleta de nit*...); **b** Els infixos van entre el lexema i el sufix; **c** No s'escriuen guions entre els dos lexemes d'un compost amb nexa al mig (*allioli*, *coliflor*); **d** És a l'inrevés: A la derivació hi ha un sol lexema, a la composició n'hi ha dos; **e** És a l'inrevés: A la derivació s'utilitzen afixos, a la composició no.

LÈXIC - BARBARISMES

1. Barbarismes

- a** (des)pijafarrar, malgastar; **b** (paleo), llotja; **c** (pa-nyat), bolquer; **d** (enfermetat), malaltia.
- a** graellada, **b** penya-segat, **c** les despeses, **d** as-sabentar, **e** farmaciola, **f** vorera, vianants.
- a3**, **b5**, **c2**, **d1**, **e4**, **f9**, **g10**, **h6**, **i7**, **j8**.
- a** els senyals; **b** uns avantatges; **c** una aroma; **d** els llegums; **e** un compte; **f** els costums; **g** les anàlisis; **h** un deute.
- a4**; **b3**; **c5**; **d2**; **e1**; **f8**; **g10**; **h6**; **i7**; **j9**.
- a** gandula; (resposta orientativa) es diu així perquè t'hi ajeus al damunt i no hi fas res, és a dir, hi fas el gandul. **b** pressentiment; deriva del verb *pressentir* ('Tenir la impressió o convicció que alguna cosa ha d'ocórrer'). **c** esdeveniment; el barbarisme prové del castellà (*acontecer*), en català una cosa s'esdevé, passa, succeeix o es produeix.

UNITAT 1 LITERATURA

- Text A**: Està narrat en 1a persona. És un narrador testimoni / **Text B**: Està narrat en 3a persona. És un narrador omniscient / **Text C**: Està narrat en 3a persona. És un narrador observador / **Text D**: Està narrat en 1a persona. És un narrador protagonista.
- a** plantejament, **3. b** nus, **5. c** desenllaç, **3.**
- a2**, **b3**, **c1**.
- a1c** (Les cames van començar a fallar); **2b** (Aloma va agafar forces de sobte); **3a** (Aloma va mirar Robert fixament).
b Resposta orientativa. **1** narració: *Quan van arribar al reixat Robert va donar una rosa a Coral.* **2** descripció: *Era una de les últimes roses grogues que s'havien obert a la vora del llessamí.* **3** diàleg: *—M'agrades més tu.*
- a** **1c**; **2g**; **3e**; **4b**; **5h**; **6a**; **7f**; **8d**.
b L'element fantàstic és que el protagonista es troba, sense saber com hi ha arribat, a almenys vuit quilòmetres de casa seva: era el que havia desitjat al veure caure una estrella.
c Resposta orientativa. No està gens content que se li hagi concedit el desig..

UNITAT 2 LITERATURA

- a** Les acotacions parlen de tres actes, cadascun amb una il·luminació particular. **b** Les acotacions es refereixen més aviat al decorat perquè són les que hi ha al començament del primer acte i cal explicar el que es veu des de la butaca del teatre: «L'escena representa un cafè de mariners

d'un poble de la costa empordanesa», «Hi haurà un taulell, una porta interior a mà dreta, un gran portal amb vidrieres, que dona a la platja, i una altra porta que dona al carrer»...

2. poemes, narratius, teatral, cinc, escrit, actes, escenes, romans.
3. A la narració hi ha un guió cada vegada que intervé algú; al teatre, en canvi, hi ha el nom de la persona que parla. / Només al teatre hi ha acotacions (en lletra cursiva); a la narració aquestes dades es posen darrere d'un guió.
4. **a** Resposta orientativa. En aquesta escena es barallen el Sebastià i la Marta: ella li diu que no es vol casar amb l'home que ell li proposa i ell se'n burla dient que ella potser hauria volgut un home "més com cal". La Marta s'aparta d'ell i ho nega però ell insisteix en la idea que ella vol començar una nova vida amb aquest altre home. A més, ell li recorda que la salvar, juntament amb el seu pare, un dia que queia una gran tempesta. Finalment, ella torna a demanar al Sebastià que no la casi amb aquell home i s'estranya que hi pugui haver algú que estigui disposat a casar-se amb ella d'aquesta manera. **b** El text d'una obra teatral que està en cursiva s'anomena acotacions: és el conjunt d'informacions sobre el decorat, els personatges... **c** dominant, malvat.
5. **a** Resposta orientativa. El metge té sang a les mans perquè ha hagut d'atendre una dona que ha caigut a les vies. **b** Viatger: a partir de les paraules del Noi, podem deduir que està neguitós perquè té por de fer tard a la seva destinació. / Metge: té por de perdre el tren i, per les afirmacions que fa, ha tingut un mal matí («És l'última cosa que em faltava per sentir aquest matí»). **c** Lletra versaleta.

UNITAT 3 LITERATURA

1. **a** 1c, **2a**, **3d**, **4b**. **b** El poema A és narratiu perquè el poeta explica uns fets, en aquest cas, habituals durant la nit abans del dia de Reis. El poema B és líric perquè el poeta hi expressa els seus sentiments amorosos. **c** 1: exemple / **2** balcons rima amb infantons / **3** tornant rima amb pensant / **4** confús rima amb Jesús / **5** ros rima amb vós / **6** La rima és consonant.
2. **a** Les dues primeres estrofes són quartets perquè tenen 4 versos de més de 8 síl·labes. **b** Les dues últimes estrofes són tercets perquè tenen 3 versos. **c** La composició formada per aquestes estrofes s'anomena sonet. **d** Tots els versos del poema tenen 10 síl·labes, és a dir, són decasíl·labs.
3. primera estrofa: Tot - el - do - lor - del - cor - a - ra - m'ar - ri - (ba). segona estrofa: Dels - teus - anys - ja - no - sen - to - cap - per - fum. tercera estrofa: amb - els - a - mics - i - Fan - ny - pel - jar - dí. quarta estrofa: La - llum - del - sud - se - rà - la - llum - dar - re - (ra).
4. **a** metàfora, **b** comparació.
5. **a** 1 La veu poètica, amb els anys, no es reconeix a ella mateixa, com si ella no fos ella ni casa seva fos casa seva. **b** El cinquè vers té 5 síl·labes (Visc - en - u - na - ca - [sa]); el vuitè vers té 6 síl·labes (S'ha - gués - des - près - de - mi). **c** 3 Cal valorar les coses petites i senzilles de la vida. **d** Resposta oberta (Resposta orientativa: *la vida és alegre **com** un dia de festa.*).